

Hocam Prof. Dr. Alpaslan Işıklı

Dr. Yıldırım Koç

*Öğretmen Dünyası
Eylül 2013*

Hocamız **Prof. Dr. Alpaslan Işıklı**'yı 13 Temmuz 2013 günü erken yaşta ve beklenmedik bir biçimde kaybettik.

Prof. Işıklı, çok iyi bir insan, çok başarılı bir bilim insanı ve kararlı bir mücadele insanı olarak, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya amacını Türkiye'de Kemalist devrimin kazanımlarının korunup geliştirilmesi doğrultusunda gerçekleştirmeye çalışan yiğit bir aydınımızdı. Son derece zeki, çok karmaşık konuları kavrayıp basit bir dille akılabilecek yeteneğine sahip bir insandı. Mütevazıydı, hoşgörülüydü, nazikti, zarifti, insanları kırmamaya ve incitmeye büyük özen gösterirdi, güleryüzlüydü, umut doluydu. En karanlık günlerde bile, Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde gerçekleştirilen devrimle oluşan Türk milletinin özgürlük ve bağımsızlık tutkusuna inancını hiç yitirmedi.

Çok başarılı bir bilim insanıydı. Belki de bu başarısı, onun hak ettiği büyük ilgi ve desteği görmesini engelledi. Zekasına ve bilgisine güvenen kişiliği, müstehzi bir gülüşün olduğu bazı resimlerine de yansımıştır. Bildiği ve inandığı konularda son derece inatçıydı. İnatçılığı bazen nezaketinin gerisinde kalırdı; ancak ilkelerine yönelik bir saldırı konusu olduğunda hemen ön plana çıkardı. Boyun eğmeyen kişiliği nedeniyle de gerek akademik yaşamda, gerek siyasal alanda birçok kişiyi rahatsız etti. O'ndan rahatsız olanlar genellikle açıkça karşısına çıkma cesaretini gösteremediklerinden, ufak oyunlara başvurdular; O'nun etki alanını çeşitli biçimlerde daraltmaya çalıştılar.

Belki biraz kariyerist olsaydı, belki biraz kendini ağırdan satsaydı, belki biraz sesini çıkarmamasını becerebilseydi, milletvekili ve hatta bakan olabilirdi; bazı gazeteler demeç almak için onun arkasında dolanırdı; bazı yayınevleri kitabı için büyük telif ücretleri teklif ederdi; bazı ünlü televizyon kanalları büyük paralar karşılığında program düzenlemesini isterlerdi. Ancak o zaman da sevgili hocamız, ustamız, ağabeyimiz Alpaslan Işıklı olmazdı; 17 Temmuz Çarşamba günü Kocatepe Camii'nin avlusunu böylesine farklı kesimlerden insanlar dolduramazdı.

Alpaslan Işıklı mücadele insanıydı. Sosyal politika veya çalışma ekonomisi alanında çalışan akademisyenlerin önemli bir bölümünün işveren çevreleriyle ilişkileri vardır. Bir bölümü ise kendisini üniversite-

ye hapseder. Alpaslan Işıklı farklıydı. Emperyalizme ve her türlü gericiliğe ve bölücülüğe karşı kararlı mücadelesinden hiç taviz vermedi; korkutulamadı, satın alınamadı. Zenginliği para sahipliği olarak değil, Anadolu'nun gönül zenginliği geleneği olarak algıladı ve uyguladı. Çoğunluğun sindiği ve sustuğu dönemlerde dik durdu, mücadelesini örgütlü bir biçimde sürdürdü. Birilerini memnun etmek için değil, inandığı davaya ve amaca katkıda bulunmak için yazdı.

Türkiye İşçi Partisi'nin 1961 yılında kurulmasından kısa bir süre sonra bu örgüte üye oldu ve bilim kurulunda görev aldı. 1963 yılında 274 sayılı Sendikalar Kanunu ve 275 sayılı Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Kanunu çıktığında, toplu sözleşmenin nasıl yapılacağı konusunda sendikaların başvurduğu ilk kişilerden biri, daha henüz 23 yaşındaki Alpaslan Işıklı idi. Sendikacılık hareketinde önemli bir isim olan Tahir Öztürk (Fukara Tahir) 1963 yılında asistan Alpaslan Işıklı'nın kapısını çalanlar arasındaydı.

DİSK, kuruluşundan kısa bir süre sonra gündemde olan İş Kanunu ile ilgili olarak 1967 yılında Ankara'da bir miting düzenlediğinde, konuşmacılar arasında henüz 27 yaşındaki Alpaslan Işıklı da vardı. 1970 yılında DİSK'in faaliyetlerine büyük darbe indirecek yasa değişikliği gündeme geldiğinde, Ankara Üniversitesi

Siyasal Bilgiler Fakültesi ve Hukuk Fakültesi öğretim üyeleri, Alpaslan Işıklı'nın hazırladığı bildiriye imzalarayı kamuoyuna açıkladılar.

12 Mart darbesi sonrasında TİP yöneticileri tutuklandığında, TİP Genel Merkezi'ni açık tutanların başında Alpaslan Işıklı ve Yalçın Küçük geliyordu. Bu iki değerli aydınımız, birçok kişinin sindiği koşullarda "delikanlı" veya "fedai" kimliklerini gösterişsiz bir biçimde sergilediler. 15-16 Haziran 1970 olaylarına neden olan 1317 sayılı Kanunun iptali için TİP'in Anayasa Mahkemesi'ne yaptığı başvuruyu hazırlayanlar arasında da Alpaslan Işıklı vardı. 1972 yılında Anayasa Mahkemesi'nde TİP adına sözlü savunmayı ise tek başına Alpaslan Işıklı yaptı. Henüz 32 yaşındayken irticalen yaptığı bu konuşma Anayasa Mahkemesi tutanaklarında 20 sayfa olarak yer aldı ve gerçekten tarihsel önemde bir belgedir. Bu sözlü savunmanın da etkisiyle 1317 sayılı Kanunun en önemli maddeleri Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edildi.

12 Eylülcülerin hedeflerinin başında DİSK geliyordu. Alpaslan Işıklı Hoca, DİSK'in tutuklu genel başkanı Abdullah Baştürk'ün savunmasına katkıda bulundu; DİSK davasının uluslararası alanda duyulmasına çaba gösterdi. Bülent Ecevit, muhalif bir yayın organı olarak **Arayış Dergisi**'ni çıkarmaya karar verdiğinde, ilk kapisını çaldığı kişilerden biri Alpaslan Işıklı oldu. Alpaslan Işıklı Hoca, birçok aydının sindiği ve sesini çıkarmadığı koşullarda **Arayış Dergisi**'nde, **Mülkiyeliler Birliği Dergisi**'nde ve diğer ilerici yayın organlarında yazılar yayımladı.

1982 yılında Anayasa taslağı ortaya çıkınca, 12 Eylül darbecileri eleştirileri önlemek amacıyla çok yoğun bir baskı uyguladılar. Bu koşullarda Muzaffer Saraç'ın genel başkanlığındaki Yol-İş Sendikası tarafından Ankara'da düzenlenen eleştiri toplantısında konuşmacı olarak Alpaslan Işıklı, Uğur Mumcu, Cahit Talas, Halil Tunç, Fazıl Sağlam ve Atila Sav vardı. Alpaslan Hoca, bu saygın kişiliğiyle, yüzlerce işçi/kamu çalışanı eğitime katıldı. Bu eğitimlerde binlerce işçinin ve kamu çalışanının bilinçlenmesine ve bilgilenmesine önemli katkılarda bulundu.

Alpaslan Işıklı Hoca'nın sosyal politika alanındaki çok önemli katkılarından biri de, kamu çalışanlarının sendikalaşması alanındadır. 1982 Anayasasında memurların sendikalaşmasını yasaklayan bir düzenlemenin bulunmadığını, diğer mevzuatta da bu konuda bir kısıtlama veya yasaklama yer olmadığını, Türkiye'nin onaylamış bulunduğu Uluslararası Çalışma Örgütü sözleşmelerinin memurlara sendikalaşma hakkını tanıdığını gündeme getirerek, memurların sendikalaşabileceğini ve sendikalaşması gerektiğini 1985 yılı sonunda ilk ortaya atan kişi, memurların

sendikalaşma mücadelesinde yüzlerce toplantıya katılan aydın, Alpaslan Işıklı'dır.

Alpaslan Işıklı Hoca, emekten ve bağımsızlıktan yana bir bilim insanı olması ve mücadeleci kimliği nedeniyle bedeller ödedi; ancak bu bedelleri hiçbir zaman bir fedakarlık olarak sunmadı. 12 Eylül Darbesi sonrasında gözaltına alındı; sorgulandı. 25 Şubat 1983 tarihinde Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı tarafından üniversiteden çıkarıldı; 1402'lik oldu. Mücadelesini Yol-İş Sendikası'nda sürdürdü. Üniversiteye ancak Danıştay'ın 1989 yılındaki kararından sonra dönebildi.

1990-1994 döneminde Mülkiyeliler Birliği genel başkanıydı. Mülkiyeliler Birliği, Alpaslan Işıklı'nın genel başkanlığı döneminde Türkiye'de demokrasi mücadelesinde çok önemli görevler üstlendi. Birçok örgütün sessizliğini koruduğu koşullarda, Mülkiyeliler Birliği önemli girişimlere öncülük etti. Bu çizginin hakim olmasında Işıklı'nın belirleyici rolü oldu.

Alpaslan Işıklı Hoca, Atatürkçü Düşünce Derneği'nde de yöneticilik yaptı ve bu dönemde ADD'nin geniş çevrelerle ilişkisinin gelişmesine katkıda bulundu. 2007 yılında Cumhuriyet mitinglerinin en coşkulu konuşmacısıydı. Bu yıllarda Ulusal Kanal'da programcılık yaptı; Halkçı İktisat programında dünyada ve Türkiye'deki gelişmelerin kamuoyuna yansıtılmasını sağladı.

1993 yılında Çalışanların Ortak Sesi Demokrasi Platformu'nda Türk-İş, DİSK ve Hak-İş'in biraraya gelebilmesinde, o dönemde Mülkiyeliler Birliği Genel Başkanı olan Alpaslan Işıklı'nın düzenlediği bir toplantının belirleyici önemi vardır. Işıklı Hoca, Kemalist Devrimin, Türkiye'nin milli demokratik devriminin kazanımlarını daha da geliştirecek emek temelli bir zeminde korumaya çalıştı. Tüm yaşamı boyunca, anti-emperyalist bir çizgi izledi, bağımsız ve demokratik bir Türkiye, sınıfsız ve sömürsüz bir dünya için mücadele etti.

Alpaslan Işıklı'nın anti-emperyalist ve bağımsızlıkçı tavrı, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile ilişkileri vesilesiyle de gündeme geldi. Politikacıların ve toplumun çoğunluğunun Avrupa Birliği ile gümrük birliğini savunduğu günlerde, bu ilişkinin sakıncalarını kamuoyu gündemine taşıyan bir bildiriye hazırlayan ve imzaya açan kişi Alpaslan Işıklı oldu. Hocamız, ABD ve AB emperyalistlerinin Türkiye'de çeşitli kaynaklardan aktardıkları paralarla sendikacılık hareketini etkileme girişimlerine karşı da sert bir mücadele yürüttü.

Alpaslan Işıklı Hocamızı sınıfsız ve sömürsüz bir dünya kurma doğrultusundaki bağımsızlık ve demokrasi mücadelemizde yaşatacağız.